

NEGENDE HOOFDSTUK.

HOE SPELDEMANS UIT DE GEVANGENIS GERAAKTE.

Deraef had gedacht zooals de romanschrijver en aan de dagbladen niets medegedeeld, om Robert en Bertrand niet op de hoogte te brengen van de aanhouding van Speldemans.

Het grootste geheim was aan het hoofdpersoneel en den uitgever opgelegd geworden en, tegen alle gewoonten in en tot groot ongeluk voor den schrijver van «Onder de Vagebonden», was er niets uitgelekt.

Reeds acht dagen zat Speldemans gevangen, dagelijks werd hij bij den onderzoeksrechter gebracht, maar hij weigerde de minste inlichting te geven.

Welke rol hij met de vagebonden had gespeeld, was reeds bekend, want baron Janssens was in den romanschrijver luitenant von Grünewald komen herkennen. De bestuurder der gevangenis, die na de ontvluchting van Robert op pensioen was gesteld, zei zonder aarzelen dat de Engelsche baron voor hem stond, toen hij in de tegenwoordigheid van den gevangene werd gebracht.

En, daar loochenen tot niets meer zou gediend hebben, en Speldemans daarenboven langzamerhand zijn moed verloor, sprak hij den negenden dag in volgender voege tot den onderzoeksrechter:

— Welnu, ja, ik heb die rollen gespeeld, ik heb met Robert en Bertrand al gepleegd wat ge mij ten laste legt. Meer moet ge niet weten, hé, wat mij betreft? Breng me nu maar voor mijne rechters. Vraag me echter niets meer, want, wat mijne twee makkers aangaat, spreek ik geen woord.

Na die bekentenis werd Speldemans niet meer in het geheim opgesloten.

Hij mocht ook — daar hij bij zijn binnentreden in de gevangenis geld bij zich had — buiten de gevangenis zijn noenmaal laten bestellen.

Dat was eene verlichting.

Hij herwon weder moed en hoop.

Hoe Robert en Bertrand verwittigen?

Dat vraagstuk hield hem gansche dagen bezig.

Den tienden dag stak hij plots zijn vinger in de lucht en kreet:

— Eureka!

Hij danste een paar malen in zijne cel rond en bleef dan staan met betrokken gelaat.

— Zal het lukken?

En dan weer met een vreugdeglans op het aanschijn:

— Probeeren gaat mede!

In den morgen mocht hij, met de gevangenskap over het hoofd, op de koer wandelen, met de andere gevangenen.

Plotseling kreet hij, zoo luid zijne longen het hem toe-

lieten:

— Ik ben Speldemans! Verwittig Robert en Ber...

De wachters sprongen op hem toe en sleurden hem naar zijne cel.

— 't Is er uit, zei de romanschrijver. Als er nu maar een van die ezels mij begrepen heeft en zich de moeite getroost mijne makkers te verwittigen. Er zal toch wel een hunner binnen eenige dagen zijne straf hebben uitgeboet. En ze kunnen hem toch niet hier houden, omdat hij mij onwillekeurig hooren roepen heeft. 't Is een geniaal gedacht van mij geweest.

La main du bonheur scheen Speldemans opnieuw te geleiden.

Een der gevangenen werd inderdaad een paar dagen later in vrijheid gesteld.

Hij vertelde een vriend wat er in de gevangenis was voorgevallen.

Hij had den bestuurder der gevangenis beloofd er geen woord over te zeggen, en deed zijn vriend dan ook op zijne beurt, beloven, er niets van los te laten.

Deze vertelde het onder dezelfde voorwaarden aan zijnen boezemvriend.

Des avonds kenden tien menschen het voorval en deelden het, onder het zegel van het geheim, aan hunne beste vrienden mede.

Den dag nadien wisten tien, vermenigvuldigd met tien, dat is honderd Antwerpenaars, wat er op de koer der gevangenis gebeurd was.

Des middags kwam het ter oore van een dagblad-schrijver.

En 's namiddags was het te lezen in 't «Morgenblad».

Vijf dagen nadat Speldemans zijn medegevangenen had toegeroepen wie hij was, kwam Robert, een dagblad in de hand, Bertrand en de andere bewoners van het kasteel van den Witten Heuvel, in het salon opzoeken en sprak:

— Ze hebben hem!

— Wie? vroeg Bertrand.

— Speldemans!

— Wat wilt ge zeggen?

— Hij zit in den bak.

— Is het waar?

— Hoor maar.

En hij las uit het dagblad luidop:

«Eenige dagen geleden is er in de celgevangenis te Antwerpen iets gebeurd, dat misschien zou moeten verzwegen worden, daar het een voorval is, dat de werking van het gerecht zou kunnen hinderen of stremmen.

» Het is echter de plicht van een goeden reporter, de lezers van zijn blad op de hoogte te houden van al wat hij verneemt, en zeker deze nieuwsjes op te dissen, die door de andere bladen niet zijn aangeraakt of hen niet bekend zijn.

» Wij deelen het volgende mede onder alle voorbehoud en zooals wij het uit den mond van een vrijgelaten gevangene hebben vernomen.

» Toen de gevangenen op de koer wandelden, de kap over het hoofd, onder streng bevel geen woord tot elkaar te spreken, heeft plots een der gevangenen geroepen:

» — Ik ben S... Verwittig R... en B...

» Dit geroep bracht eene ware omwenteling teweeg onder de gevangenen, zoodat meer dan een antwoordde:

» — Dat zullen we!

» De wachters wierpen zich op S..., een gevaarlijken opgeslotene, en voerden hem mede.

» Hij zal niet meer op de koer mogen wandelen.

» De waakzaamheid wordt sindsdien in de gevangenis verscherpt, om feiten van zulken aard te voorkomen».

— Is dat niet klaar en duidelijk? vervolgde Robert, toen hij het bericht ten einde had gelezen.

Speldemans heeft door zijn boek de aandacht van Deraef op zich getrokken en zit op het droge.

Die S... beteekent wel Speldemans, en die R. en B., dat zijn wel Robert en Bertrand.

— Ik denk het ook, alhoewel die S... zeer goed Slootmakers zou kunnen beteekenen, en die R. en B. evengoed Rosenbaum en Baekelmans.

— Ik zal te Antwerpen eens gaan kijken.

— Dat is het beste.

— En als het Speldemans is, die achter de grendels zit, moeten wij den ongelukkigen romanschrijver uit de klauwen van het gerecht halen.

Het was Bertrand, die naar Antwerpen toog en bij Jef den Duivel vernam, dat Speldemans niet meer was teruggekeerd.

De vagebond begaf zich naar den uitgever, wiens naam op de eerste aflevering van «Onder de Vagebonden» vermeld stond.

— Kunt ge mij niet zeggen, zoo sprak hij, waar de heer Speldemans verblijft?

— Hij is voor geruimen tijd naar den vreemde.

— Is de roman «Onder de Vagebonden» reeds gedrukt?

— Neen, dat wordt niet voortgezet.

— Waarom niet?

— Bevel van het parket.

— Er komt toch niets onzedelijks in voor?

— Naar het schijnt is het te veel op echte documenten uitgewerkt.

— Ha, zoo... En ge weet niet wanneer de heer Speldemans te Antwerpen terugkeert?

— Ik kan het u niet zeggen.

— Ik weet genoeg, dacht Bertrand. Het is zooals ik voorzien had: Ze hebben Speldemans' boek aangeslagen en den schrijver bij de lurven gevat.

Hij keerde terug naar den Witten Heuvel en Robert, na gehoord te hebben wat Bertrand in de Scheldestad had vernomen, sprak:

— Ik ben het met u eens, broeder. Het is Speldemans die in de gevangenis zit. Wij moeten hem verlossen.

— Dat is eerder gezegd dan gedaan.

— Inderdaad, maar dat is geene reden om den romanschrijver, dien wij in onze maatschappij hebben opgenomen, aan zijn lot over te laten.

— Natuurlijk niet.

— In de gevangenis dringen, dat zal niet meer lukken.

De huidige bestuurder zal de lotgevallen van zijn voorganger kennen, en we zouden den wolf in den muil loopen, indien wij ons nog durfden aanbieden in dit hotel, onder de eene of andere vermomming.

— Dat denk ik ook.

— We kunnen dus die kans niet wagen.

— Weet ge er iets anders op?

— Neen.

— Ik evenmin.

— Nadenken.

— Ja, maar niet te lang, want elken dag is er een en het is niet aangenaam in dat Staatspensionaat, vooral voor dien armen Speldemans, die voor de eerste maal met eene soortgelijke inrichting kennis maakt.

— We kunnen morgen opnieuw krijgsraad houden.

— Goed.

Des anderendaags hadden Robert en Bertrand over ditzelfde onderwerp eene lange samenspraak, en het gevolg was dat ze te zamen naar Antwerpen vertrokken.

Robert was vermomd in een oud vrouwtje, met muts en kapmantel, zooals men ze in de volksbuurten van Antwerpen nog ontmoet.

Bertrand was als werkman gekleed, met rosse pruik en woest gelaat, en wie hem aandachtig beschouwde, zag dadelijk dat hij met een sterken dokwerker te doen had.

Jan de koetsier vergezelde het paar, en was op dezelfde wijze als Bertrand uitgedost. Zijne reusachtige gestalte boezemde ontzag in en aan de dokken zou niemand hem schuin hebben durven aanzien.

Het drietal begaf zich naar de straat der gevangenis en zij zagen aandachtig al de vensters en winkelkassen der huizen na, tot ze voor eene kleine herberg stil bleven.

— Kwartier te huur, las Bertrand.

— Dat is hier goed gelegen.

— Laat ons maar binnentreden.

Zij traden in het kroegje, vroegen de twee kamertjes op het tweede te mogen zien, en huurden het kwartier.

Daarna gingen ze naar een voddenhuis, kochten de hoogst noodige meubelen en lieten ze naar hunne nieuwe woning overbrengen.

Bertrand begaf zich naar Jef den Duivel, om hem te berichten dat zij te Antwerpen waren en hij de geheime woning, in zijn kelder, in gereedheid moest brengen.

Een betere schuilplaats konden ze niet vinden.

Des morgens vroeg gingen de twee dokwerkers naar de haven, en keerden 's avonds weder; hunne oude moeder zorgde voor het huishouden en hield lange praatjes

met de vrouw van de kroeg.

Toen ze een paar dagen, nadat ze hun intrek genomen hadden in de herberg, 's avonds te zamen waren, zei Robert:

— Ik heb goed nieuws.

— Over Speldemans?

— Van hem weet ik niets, maar ik heb vernomen dat een hoofdcipier hier in 't laat nogal eens een paar uren komt doorbrengen.

— Dat is al iets.

— Ik heb de bazin, zonder dat zij het zelf bemerkte, op het kapittel van het overlaten harer kroeg gebracht. Ik weet nu dat ze te weinig verdient om te leven en te veel om te sterven. Ik geloof dat ze bereid zou wezen hare zaak over te laten, als ze er een goeden prijs voor kreeg.

— Dan zullen wij het doen.

— Ja, maar al te haastig zou argwaan kunnen doen koesteren, laat mij maar begaan.

— Ik laat hier alles aan u over; draal niet te lang, want het bevalt mij hier niet al te erg.

— Waarom niet?

— Het is hier te klein en te dicht bij de gevangenis. Ge ziet hier niets dan dievenkarretjes, harenmutsen en gevangensbewaarders.

— Doet u dat iets?

— Ja, die kerels jagen me eene rilling over den rug. Het zijn ongeluksvogels.

Zooals het besloten was, werd het uitgevoerd. Een drietal dagen later troonde de oude moeder van het tweede achter de schenkbank van de kroeg, die voor de eerste maal sinds jaren door de twee zonen opgeschikt en gereinigd was geworden, hetgeen een compliment uitlokte vanwege den hoofdcipier, die beloofde, nu het er zoo netjes was, des avonds een paar collega's mede te brengen.

Ook de zonen der weduwe — ieder wist nu in de buurt dat de nieuwe waardin van «In het Beerken» eene weduwe was, wier man aan de dokken door den bol eener kraan doodgeslagen was geworden, en die nu door hare twee zonen ondersteund werd — waren 's avonds in de kroeg.

Die zonen waren brave jongens, die weinig verteeden, bijna niet dronken, en hun dagloon aan hunne moeder ter hand stelden, zoodat de oude er nogal goed moest voorzitten.

Had ze geen twee honderd frank ineens betaald, om de kroeg over te nemen?

En dat was voor vele bureu, die nooit twee honderd frank hadden bijeen gezien, een ontzaglijke som geld.

De gevangenswaarders kwamen na een paar dagen geregeld naar 't «Beerken» en speelden er 's avonds, als ze niet van dienst waren, met de kaart.

Ontbrak er een hunner, dan speelde een der zonen een kaartje mede, en soms de tweede ook, alhoewel die er minder van kende.

Jan de koetsier was, zooals men zich zal herinneren, een kaartspeler van eerste gehalte en, eens aan het spel, kon hij het moeilijk staken.

Bertrand was ook wel op de hoogte, maar nam den schijn aan alsof hij er bitter weinig van kende. Hij liet de gevangensbedienden winnen.

Eenige dagen verliepen, tot Bertrand eenen avond in de kroeg was met een dier gevangenswaarders, die hem mededeelde, dat de andere niet zou komen.

De kaarten werden voor den dag gehaald en de smousjasjes volgden elkander zonder onderbreken op, tot na middernacht.

De kroeg was gesloten; de oude vrouw en haar tweede zoon waren reeds naar bed en nog immer was de cipier met Bertrand aan 't kaarten.

De eerste won aanhoudend en ledigde eerst pint na pint en daarna glaasje genever na glaasje genever.

Bertrand deed hetzelfde, maar, in plaats van den drank in de keel te gieten, wierp hij hem ongemerkt naast zich op den grond.

Het was één uur, toen Bertrand voorstelde het spel te staken, nog eene pijp te ontsteken en, als slaapmutsje, een borreltje te drinken.

— Aangenomen, zeide de cipier, maar op voorwaande dat ik mag betalen.

— Neen, ik geef het.

— Dan wil ik niets meer en ga naar huis.

— Als ge het zoo meent, betaal dan maar.
De glazen werden gevuld en de twee dronken op malkaars gezondheid.

Een paar oogenblikken heerschte er stilte, want Bertrand vorschte in het gelaat van den cipier uit, hoever deze laatste reeds onder den invloed van den drank verkeerde. De gevangensbediende kon moeilijk een onderwerp voor eene samenspraak aanvatten, daar zijne hersenen verward waren en hij geen helder denkbeeld meer vormen kon om een gesprek te beginnen.

Toen Bertrand bemerkte, en de zekerheid bekomen had, dat de man geheel en al dronken was, sprak hij:

— 't Leven in dat donker paleis hierover moet niet heel aangenaam zijn?

— Neen, plezant is het niet...

— Zijt gij er al lang?

— Zes jaar... van Paschen.

— Van 't regiment naar de gevangenis?

— Hoe... weet... gij dat?

— Ik raad het.

— Zooals ge zegt... zes jaar... 't is lang.

— 'k Geloof u... En nooit de minste verandering, al tijd hetzelfde leven...

— Treurig... vriend!

— Eenigen tijd geleden is er toch iets gebeurd, dat opschudding heeft verwekt.

— Ja... Wat dan?

— Wel die kerel — hoe heet hij ook weer? — die op de koer opschudding heeft verwekt.

— Ik weet niet... wat ge bedoelt.

— Die... die... Speldemans.

De cipier keek met groote oogen den dokwerker aan.

— Hoe weet gij dat?

— Ik heb het in de gazet gelezen.

— Heeft het er in gestaan?

— Hoe zou ik het anders weten?

— De naam ook?

— Hoe wilt ge dat ik hem anders kennen zou?

— Ja, die kerel heeft ons doen schrikken, maar in zijn cel hebben wij hem eene goede vetting toegediend.

— Gij hebt Speldemans geslagen?

— Het was verdiend. Hij heeft ons allen — wij waren met ons vijven op de koer — een strenge straf op den hals gejaagd.

De cipier was min of meer ontnuchterd, zoo had de naam Speldemans, dien hij dacht dat niemand door het voorgevallene kende, hem als een donderslag in de ooren geklonken.

— Dan was het verdiend... Is hij nog tusschen uwe kostgangers?

— Ja.

— In zijne cel?

— Natuurlijk.

Bertrand durfde niet vender aandringen.

— Wat heeft hij eigenlijk op den lever?

— Diefstallen.

— Erge?

— In gezelschap eener bende gepleegd, eener beroemde bende.

— Der lange pennen?

— Neen, maar ik mag niets meer zeggen. Het is erg genoeg dat een dagblad over de zaak heeft gesproken en den naam van den bandiet gedrukt heeft.

— Waarom dat?

— De vrienden van dien kerel zijn nu verwittigd.

— Wat geeft dat?

— Ze zouden pogingen kunnen aanwenden om hem te verlossen.

— Uit de gevangenis?

— Ja.

— Dat is immers niet mogelijk?

— Zeer moeilijk, maar de makkers van dien kerel zijn bandieten, die van geen klein gerucht vervaard zijn.

— Men heeft mij altijd wijsgemaakt, dat, eens in uwe doos, men er zonder toestemming van den bestuurder niet uit geraakt.

— Ik zeide het reeds: moeilijk, maar moeilijk gaat ook, en onze bestuurder is sedert het voorval niet op zijn gemak.

— Men heeft den misdadiger toch in geene gewone cel laten zitten?

— Weet ge dat er andere cellen zijn? Hebt ge soms

ook...

De cipier keek Bertrand ondervragend en tevens door-dringend aan.

— In de gevangenis gezeten? wilt ge vragen. Neen, mijn beste, zoo ver heb ik het niet gebracht. Maar ik gis toch dat men een gevaarlijken gevangene beter achter slot draait dan een gewonen bandiet.

— Gij zijt nog zoo dom niet.

— Als ik er uit zie.

— Ik heb ook reeds die opmerking gemaakt, maar de bestuurder deelt mijn gedacht niet. De gevangene zit nog immer in zijn cel zestien.

— Zestien?

— Ja, hé, dat zegt u niets. Wij noemen altijd de cellen met hunne nummers. Het is een gewone cel.

— Zoo... Het is gevaarlijk als de vrienden van dien Speldemans zoo behendig zijn... Spelen we nog een partij?

De cipier keek op zijn horloge.

— Neen, op een anderen keer... Ik heb er genoeg binnen en 't wordt laat... Goeden nacht.

— En slaap wel.

Bertrand deed de deur achter den gevangenebewaarder op slot.

— Potuil! kreet hij. Ze zijn allen dezelfde: als ge ze te drinken geeft dat ze barsten, brengen ze alles aan 't licht.

Hij ging naar boven.

Robert was nog niet te bed.

Hij zat bij een tafeltje in zijne slaapkamer, een geopend boek op de knieën.

Toen Bertrand binnentrad, lichtte hij het hoofd op en vroeg:

— Nog niets?

— Alles.

— Hoe, alles?

— Cel zestien.

— Spreekt ge ernstig?

— Ten minste als ik de waarheid niet spreek, is het omdat de cipier mij bedrogen heeft.

Kort en bondig legde hij zijn makker uit, hoe hij den gevangenebewaarder aan 't spreken had weten te krij-

gen.

- Wel, dat ziet er goed uit.
- Ik denk het ook.
- We zullen nu eens zien waar cel zestien gelegen is.

Robert haalde uit eene kast een klein koffertje te voorschijn, en nam er een plan uit, dat hij op de tafel openvouwde.

— Ge ziet dat alles te pas komt. Het is het plan, dat de brave bestuurder u ter hand heeft gesteld, als ge mij uit cel acht en twintig hebt gehaald. Hier is zestien... 't Valt mede, 't is niet te ver in het gebouw... We moeten links afwijken en dan rechtdoor graven... Ik ga het berekenen.

Robert werkte nog dien nacht zijn plan uit. Tegen den ochtend was hij daarmee gereed.

Onverwijd werd de hand aan het werk geslagen, waarbij de lustige vagebonden evenwel hunne gewone voorzichtigheid niet nalieten.

Na enkele dagen was men al een flink eind gevorderd. Op een avond bespraken Robert en Bertrand de werkzaamheden.

— En hoever zijn we nu eigenlijk reeds? vroeg Bertrand.

— We zitten al onder de poort, gaf Robert ten antwoord. Jan de koetsier is nu aan 't graven.

— Hoeveel dagen zouden wij nog noodig hebben, denkt ge?

- Een vijftal hoogstens.
- 't Is nog lang. Als ze Speldemans maar niet naar een ander cel overplaatsen.
- 't Zou spijtig zijn.
- Ik ga slapen.
- Ik niet, want te twee uur moet ik Jan aflossen.
- Laat mij te vier uur roepen. Hoe eerder we klaar zijn, hoe beter.

... ..

... ..
Speldemans zat op den kant van zijne legerstede en tuurde met wanhopigen blik voor zich uit.

De romanschrijver schrok hevig. (Blz. 300)

— Mijn hoop is naar den bliksem, mompelde hij. Geen enkel van die ezels, die met mij op de koer wandelen, heeft mij begrepen of niet een heeft iets durven zeggen... Of zou er nog geen los zijn? Of hebben Robert en Bertrand nog niets vernomen?... Die onzekerheid is pijnlijk... En den eenen of anderen dag word ik voor mijne rechtens gebracht en tot eenige jaren dwangarbeid veroordeeld... Daar zijn de ratten weer... Ik geloof dat die onder mijne cel eene vergaderzaal of eene voorraadkamer hebben gemaakt... Hoor ze maar eens te werk gaan.

Hij stampte met den voet op den grond.

Gelukkige dieren!... Ze maken eene pijp en kunnen vluchten als ze willen.

Hij strekte zich op zijn bed uit.

Na eenige oogenblikken werd het gerucht onder den grond weer hernomen.

— Zoo lang ze er onder blijven is het niets, zei Spel-

demans, maar wie weet komt er geen van die knaagdieren op het gedacht hier in mijne cel een wandelingje te maken... Dat zou erger zijn, want ik houd niet van ratten... Hé, wat is dat?

Zonder het minste gerucht te maken, stak Speldemans het hoofd uit het bed, zooveel hij den hals rekken kon en keek naar den grond.

Gevangenen zien na eenigen tijd in hunne donkere cel zoo goed als andere menschen bij klaarlichten dag.

In den hoek van de cel bewoog iets.

Het was alsof een der plaveien werd opgelicht.

Zouden de ratten toch...

De romanschrijver schrok hevig.

De plavei was geheel opgelicht geworden en kantelde om.

Speldemans dacht dat het dier zou te voorschijn komen.

Hij keek angstig toe.

Op halfluiden toon hoorde hij roepen:

— Speldemans!

Het bloed stolde hem in de aderen.

Konden die ratten spreken?

Had hij eene nachtmerrie?

Waakte of droomde hij?

Hij kneep zichzelf in den arm, zeer nijdig, en slaakte een kreet van pijn.

Hij was dus wel duidelijk wakker.

— Speldemans! herhaalde de stem ietwat luider.

De haren rezen hem te berge.

Hij sprong uit het bed en bleef rillend staan.

— Speldemans!

Als aangetrokken door eene geheime macht, naderde hij de opgelichte plavei.

— Speldemans!

Klappertandend antwoordde de romanschrijver:

— Wat... is... er?

— Zijt gij het, Speldemans?

— Ja.

— All right! Luister eens!

— Ik luister.

— Ik ben Robert.

Het bloed steeg plotseling den romanschrijver naar het hoofd.

Hij werd duizelig.

Hij kon echter die aandoening overmeesteren.

— Robert!... Gij?

— Luister, want alle oogenblikken kan er iemand in uwe cel komen; dan is alles verloren. Wanneer komt de ronde?

— Nog veel tijd moet er verlopen. Ik weet echter niet hoe lang.

— Een uur?

— Zeker.

— Goed... Blijf dan rustig... Wacht...

— De ezels van de koer hebben toch gesproken, zeide Speldemans. Ik ben gered...

Na eenige oogenblikken werden er weer een paar plaveien opgelicht, een meter ongeveer verder, aan de andere zijde der cel.

De stem van Robert liet zich opnieuw hooren.

— Ruim al de plaveien op... Hier is een ijzer.

Eene hand met een breekijzer kwam langs het gat te voorschijn.

— Spoed u, want komt er iemand, dan is het te laat.

Speldemans begon de plaveien op te breken.

Op een tiental minuten was het werk voltooid.

— Uw bed staat noordwaarts?

— Ja.

— Ga er op zitten... Zijt gij er?

— Ik ben er.

— Onderuit.

Op dat oogenblik stortte de vloer van de cel in.

De aarde was gezakt, zoodat ze nu in eene helling lag.

Tusschen den teen dier helling en den oostmuur van de cel was eene opening, waardoor een menschelijk lichaam kon geschoven worden.

— Leg u op dit bergje, met de voeten naar beneden.

Onmiddellijk bevond Speldemans zich in de aangeduide houding.

Hij voelde zich bij de beenen grijpen en over de helling sleuren.

— Keer u nu om op den buik.

Hij gehoorzaamde.

— Kruip nu op de knieën verder.

Een paar oogenblikken later bevond Speldemans zich in de keuken der kroeg.

Hij drukte Robert, Bertrand en Jan den koetsier de hand.

Hij weende van vreugde.

— Nu spoedig gekleed, zei Robert, een rijtuig in en den trein op. Wij hebben geen second te verliezen.

Een half uurtje later, juist op 't oogenblik dat de gevangengewaker ontdekte dat de vloer van cel zestien doorgezakt was en de gevangene verdwenen, stoomden de vier mannen naar Calmpthout.

Ongedeerd, zonder het minste ongeval, kwamen zij op den Witten Heuvel.

Toen zij allen in de eetkamer van het kasteel aan tafel zaten en, na het eetmaal, een flesch champagnewijn ontstopt werd, om op de gelukkige onderneming te drinken, sprak Robert:

— Wij drukken de hoop uit, Speldemans, dat gij nu voor goed zult genezen zijn en er niet meer aan denkt «Onder de Vagebonden» voort uit te geven.

— Ik geef u mijn woord van eër, antwoordde de romanschrijver, dat ik nimmer meer een voet bij een uitgever of in een drukkerij zal zetten. Ik zal mijn laatste avonturen in mijn boek opnemen, het handschrift opbergen en, als het eens aan 't licht komt, dan zal het zijn als nagelaten werk.

— Op Speldemans' genezing, zei Robert.

En de bekers werden geledigd.

AUCTOR

De laatste lotgevallen van Robert en Bertrand

Pentteekeningen van EMIEL WALRAVENS

Omslag van STAN VAN OFFEL

L. OPDEBEEK — Uitgever — ANTWERPEN